Agenda

Natuurpunt

Woensdag 21 januari
Diavoorstelling Kerkuil en Algemene Vergadering. Aanvang 20.00 uur in Bezoekerscentrum De Wulp.

Zondag 8 februari
Wandeling met aandacht voor de nachtgeluiden. Vertrek 20.00 uur vanaf Bezoekerscentrum De Wulp.

Zondag 15 maart
Vogelwandeling. Vertrek 9.00 uur vanaf Bezoekerscentrum De Wulp.

NMC De IJzeren Man

Vanaf januari
Tentoonstelling Klimaat (NMC).

Zondag 18 januari
- WeerterWeerWandeling Winterwandeling vertrek 13.00 uur NMC (IVN Weert e.o.). In en rondom NMC activiteiten rondom weer.
- Zondagmiddagactiviteit (NMC).

Zondag 8 februari
Snertwandeling. Vertrek 13.00 uur Station (Dries).

Zondag 15 februari
Zondagmiddagactiviteit Nestkastjes timmeren (NMC).

Vanaf maart
Tentoonstelling Bomen (NMC).

Zondag 8 maart
Themawandeling bos. Vertrek 13.00 uur NMC, tevens opening tentoonstelling Bomen.

Zondag 29 maart
Voorjaarswandeling in de Maasduinen. Vertrek 9.00 uur Station (Dries).

Nieuwe informatiehoek

Sinds kort is het Natuur- en Milieucentrum (NMC) De IJzeren Man in Weert een aantrekkelijke informatiewand rijker. De wand bevat veel informatie over GrensPark Kempen~Broek en het werk van Natuurmonumenten. Naast fraai fotowerk wordt de informatie ook verstrekt middels een touch screen (beeldscherm), posters en folders. Handmatig, door het draaien van 'rollen', kan informatie worden verkregen over de onderdelen heide, natuurlijk bosbeheer en poelen. De blikvanger is een grote panoramafoto van een landschap gelegen in GrensPark Kempen~Broek. Dit onderdeel is gesponsord door FUJIFILM uit Tilburg. Natuurmonumenten wil op deze manier graag uitleg geven over haar werk in de regio Weert. Ook hoopt zij daarmee nieuwe leden en vrijwilligers te werven.

Aanmelden voor nieuwe Wulpenvlucht

Wulpenvlucht verschijnt sinds april 2000 in zijn huidige vorm. Doelstelling was steeds om leden van Natuurpunt en Natuurmonumenten in de driehoek Hasselt, Eindhoven en Weert te informeren over de natuurgebieden in deze omgeving. Binnenkort gaat deze papieren nieuwsbrief vervallen en wordt bekeken hoe geïnteresseerden in de toekomst digitaal geïnformeerd kunnen worden. Wilt u in de toekomst digitale informatie ontvangen? Lezers uit België kunnen zich hiervoor via bc.hageven@natuurpunt.be aanmelden. Lezers uit Nederland kunnen zich via wulpenvlucht@natuurmonumenten.nl aanmelden. Graag uw naam, adres, telefoonnummer en e-mailadres vermelden. Uw gegevens worden alleen gebruikt voor het aanbieden van digitale informatie over de natuurgebieden.

Openingstijden

Bezoekerscentrum De Wulp
Tussenstraat 10, B-3910 Neerpelt, België, telefoon (+32) 011 - 80 26 77, e-mail: bc.hageven@natuurpunt.be, www.dewulp.net. Op zaterdag en zondag open van 14.00 tot 18.00 uur en op woensdag van 13.00 tot 17.00 uur. Voor groepen na afspraak van dinsdag tot en met vrijdag.

NMC De IJzeren Man
Geurtsvenweg 4, 6006 SN Weert, Nederland, telefoon (+31) 0495 - 52 48 93, e-mail: info@nmcweert.nl, www.nmcweert.nl
In de zomertijd geopend van dinsdag tot en met vrijdag tussen 10.00 en 17.00 uur en in de wintertijd tussen 10.00 en 16.00 uur.
In het weekeinde van 13.00 tot 17.00 uur (in de winterperiode tot 16.00 uur)

Colofon
Wulpenvlucht is een gezamenlijke kwartaaluitgave van Natuurpunt vzw en Natuurmonumenten. Binnenkort verschijnt Wulpenvlucht in digitale vorm. Wilt u deze nieuwsbrief ontvangen? Stuur dan een mailtje naar bc.hageven@natuurpunt.be of wulpenvlucht@natuurmonumenten.nl onder vermelding van uw naam, adres, telefoonnummer en e-mail.

Redactie
Theo van den Berkmortel, Gaby Bollen, David Deconinck, Ghis Palmans, Willy Pardon, Nicoline van Tiggelen

Eindredactie + v.u.
Van Tiggelen Tekst & Communicatie, Oirschot

Opmaak
Ster design BNO, Eindhoven

Drukwerk
Drukkerij van Druenen, Eindhoven

Wulpenvlucht

Driemaandelijkse nieuwsbrief over natuurgebieden van Natuurpunt en de Vereniging Natuurmonumenten rondom Bezoekerscentrum De Wulp.

Nummer 36
januari
februari
maart 2009

In dit nummer

Pagina 2
De Dommel als speelterrein

Pagina 3
Een woordje met ...
Ine Reynders

Pagina 4
Nieuwe informatiehoek

Aanmelden Wulpenvlucht digitaal

Agenda

natuurpunt

Natuurmonumenten

Redactieadres
Voor België:
Tussenstraat 10
3910 Neerpelt
Voor Nederland:
Venboordstraat 6
6005 PJ Swartbroek

Wulpenvlucht wordt gedrukt op minder milieubelastend papier.
Afgiftekantoor 3910 Neerpelt 1 P209049

De Malpie, een Natte Natuurparel

Het Groot Malpieven (Foto's Willy Pardon)

Ghis Palmans en Marc De Clerck van de Blauwe Brigade in actie

De Malpie is een natuurgebied tussen Valkenswaard en Borkel en Schaft. De gemeente Valkenswaard is eigenaar, het beheer gebeurt door de Unie van Bosgroepen. Het totale gebied met natte en droge heide, gagelstruweel, vennen en stuifduinen is honderd hectare groot. Daarnaast zijn er honderden hectaren bossen en weilanden: de Malpiebeemden langs de Dommel. De grootste vennen op de Malpie zijn het Groot Malpieven en de Vaarvennen.

Malpie wil zeggen 'paadjes die naar de grens leiden' en heeft niets te maken met 'mal pays' wat 'slecht land' betekent. De naam Malpie bestaat al honderden jaren, toen er in de streek nog geen Franstaligen waren. De grens was toen die tussen het hertogdom Brabant en het graafschap Loon.

Dagvlinders
De Malpievennen zijn ontstaan door zandverstuivingen in de heide. In de laagten ontstonden vennen en moerassen, waarin turf werd gewonnen. De waterstanden in de heide en het beekdal waren vroeger veel hoger. Wat hier opvalt is de enorme hoeveelheid dopheide. In deze vochtige heide met veel gagelstruiken zien we ook blauwe klokjesgentianen en nog veel gentiaanblauwtjes. Dit blauwe vlindertje wordt als kleine rups door knoopmieren geadopteerd en overwintert in het mierennest.

Onze vrijwilligers van Hageven-Plateaux volgen deze vlinderpopulatie sinds 2002 en doen samen met vrijwilligers van IVN Valkenswaard plagwerken. Talrijk zijn ook de groentjes uit de familie van de kleine pages. Deze dagvlinders zijn vooral te vinden op sporkehout (vuilboom). Verder vinden we hier de heikikker. De mannetjes van deze soort worden blauw in de paringstijd.

Verdwijnende soorten
Heel speciaal was de broedkolonie van de zwarte sterntjes. Deze moeraszwaluwen zijn de laatste jaren verdwenen door de alsmaar groeiende kokmeeuwenkolonie. Deze kolonie brengt ook een overbemesting teweeg van de vennen, waardoor zeldzame soorten planten en waterdieren dreigen te verdwijnen, zoals de speerwaterjuffer. Twee visexoten, de Amerikaanse hondsvis en de zonnebaars, zijn ook een kleine ramp voor onze zeldzame inheemse soorten. Verre van alleen maar goed nieuws dus. Laat ons maar genieten van die klapekster in de top van die mooie jeneverbes…

De Stichting Bargerveen heeft een onderzoeksrapport gepubliceerd over natuurherstel in de Malpievennen. Dit rapport ligt ter inzage in bezoekerscentrum De Wulp.

Verhalen uit de Dommelvallei

De Dommel als speelterrein

Wintertijd is verhalentijd. De vele familiefeesten rond de jaarwisseling brengen herinneringen en verhalen boven. Pierre Collaer uit Overpelt vertelt over zijn kindertijd rond de Dommel en de streken die hij er uithaalde.

Pierre Collaer (tweede van links) met broertjes en zusjes en een Engelse soldaat.

"Onder de zomervakanties ging ik, samen met mijn vrienden, altijd vissen en zwemmen in de Dommel. Dat deden we dan dicht bij de onderslagmolen op 't Haspershoven in Overpelt.
In deze molen werkte molenaar Rietra. Van hem heb ik leren vissen. Het aas dat we gebruikten om te vissen was 'sprok' (larven). Deze larven konden we gemakkelijk vangen omdat het water van de Dommel toen nog helder was. Soms gebruikten we ook brooddeeg als aas. Dat vermengden we dan met aardappelen en soms zelfs puddingpoeder. Soms viste ik ook met mijn handen. Toen ik op een keer op mijn eentje aan het wandelen was langs de Dommel, vond ik een kolk ergens achter de kerk van Neerpelt. Toen ik daar aan het vissen was, had een cafébaas dit gezien. Hij bracht mij een emmer en als die vol zat met vis zou ik vijf oude Belgische frank krijgen. De vissen werden waarschijnlijk in kippenvoer verwerkt."

Pierre met zijn zwemkameraadjes in 'De Koel op den Dries'

Pierre won veel kampioenschappen met het vissen

De put overzwemmen

"Ik heb ook leren zwemmen in de Dommel. Eerst in het ondiepe en daarna in het diepere water. Toen we goed konden zwemmen in de Dommel, gingen we naar 'De Koel op den Dries'. Dit was een put gegraven achter de betonfabriek 'In de Geitenkiezel' aan de Sellekaertstraat, nu tussen rijschool Hendrix en interieurzaak Deckers. Daar zwommen we eerst twintig meter in het ondiepe water, maar na een tijd konden we de hele put overzwemmen, die toch wel zo'n honderd meter lang was. Dat was een hele prestatie. Als we dit konden, waren we klaar om te gaan zwemmen in de stromingen van het kanaal. Dit was meestal bij Brug 7, de brug van de Grote Heide in Neerpelt."

Aardappels stelen

"Wanneer we terugkwamen van het zwemmen of vissen hadden we altijd honger. In de buurt was er een boer, die enkel varkens had. Hij had een schuur waarin hij het varkensvoer bereidde. We slopen de schuur binnen en haalden de aardappelen uit de ketel met varkensvoer. Die staken we dan op een spies en zo verwarmden we ze boven het vuur. Daarna aten we ze lekker op. Het was ook een traditie om zich elke zaterdag te wassen in de Dommel. Dan gingen onze moeders mee met zeep. Eigenlijk kan je mijn kinderjaren een beetje vergelijken met de scènes uit de film 'De Witte van Zichem'."

**Meer van deze verhalen zijn te lezen in: Verkenningen van het dagelijks leven. Oral History in de Dommelvallei. Project 2007.
Te koop in bezoekerscentrum De Wulp voor € 12,50.**

Een woordje met... **Ine Reynders**

Zo'n dertien jaar geleden verhuisde Ine Reynders naar België. Voorheen woonde zij steeds in Nederland en werkte ze dertig jaar als leerkracht in 'Kleding en mode'. In België heette dat in die tijd 'Snit en naad'. En nu is zij als zestigjarige een enthousiaste natuurgids.

"Voor mij bestaat de landsgrens niet!"

We spreken af in bezoekerscentrum De Wulp in Neerpelt. Een plek waar Ine Reynders zich prima thuis voelt. We maken nader kennis met haar. Wat is je relatie met De Wulp? Ine Reyders: "Toen we nét in België woonden las ik een artikeltje over een cursus voor natuurgids. Dat leek mij wel wat. En ook de excursies trokken me aan, om op die manier de omgeving te leren kennen. Je denkt wel wat van natuur te weten, maar de cursus was een echte openbaring. Gidsen had ik niet in gedachte, want ik kwam uit het onderwijs en wilde toch wel wat anders. Maar ik doe het toch heel graag en met veel plezier! Ook heb ik een cursus gevolgd over geneeskrachtige kruiden. Of misschien moet ik zeggen: 'gesnuffeld', want het is een groot vakgebied waar je veel tijd in moet steken. Ik geloof wel in de kracht ervan."

Het Hageven is favoriet bij Ine Reynders (foto's Theo van den Berkmortel)

Twee landen

"De moeder van mijn man was een Vlaamse, dus gingen we vaak naar België. Toch is mijn gedrevenheid voor de natuur pas gekomen toen we hier gingen wonen.
In Nederland had ik daar geen tijd voor, zo dacht ik. Onze kinderen en mijn moeder wonen nog in Nederland, dus ik ga heel vaak de grens over. Zonder het overigens altijd te beseffen. Nederland heeft al een langere traditie met het omgaan met natuur. Denk maar aan het tot stand brengen van de Nationale Parken. België is er later pas achtergekomen, dat natuur beschermd moet worden en dat het onder de aandacht van de mensen gebracht moet worden. Maar ik zie wel een inhaalslag. Vaak bestaat het misverstand dat er in België meer natuur is dan in Nederland. Dat idee heeft misschien met de lintbebouwing te maken, mensen denken tussen de natuur te leven terwijl grote natuurgebieden minder voorkomen. Nederlanders lijken stadser, Belgen lijken meer met de natuur samen te leven", aldus een goedlachse Ine.

Ine Reynders gidst met veel plezier

Topgebieden

Op onze volgende vraag hoeft Ine maar kort na te denken: "Mijn favoriete plek is het Hageven: diverse biotopen en veel ontdekken in korte tijd. En Den Brand met stuifzanden gelegen in Hechtel-Eksel. Zeker wil ik ook noemen de bovenloop van de Dommel. Dit zijn gebieden die ik echt graag om de zoveel tijd wil gaan bezoeken. Je hoeft gelukkig maar een kleine verplaatsing te doen om deze gebieden te gaan bezoeken."

Eten voor een goed doel

Ine wordt zichtbaar enthousiast als zij gaat vertellen over het jaarlijkse eetfestijn: "Ik mag goede doelen uitzoeken voor de opbrengsten van het eetfestijn. Naast dat dit voor een drietal afdelingen is van Natuurpunt, gaat een deel ook naar de Jeugdbond voor Natuur en Milieu. Ten slotte wordt ook aan buitenlandse projecten gedacht. Voorbeelden zijn het regenwoud, de bonobo, de redding van zeeschildpadden en het 'Amphibian Ark' project. We hebben bewust gekozen voor buitenlandse projecten omdat in andere landen vaak minder geld aan natuurbescherming uitgegeven kan worden. Niet dat we daarmee gigantische bedragen ophalen, maar alle kleine beetjes helpen. Het geeft een goed gevoel."

Ine zou graag Huub van Melick, al veertig jaar een mossenkenner, willen aanwijzen voor het volgende interview.